

Kort sagt

Filmene set af
Peter Schepelern (P.S.)
Per Calum (P.C.)
Poul Malmkjær (P.M.)

AGENTEN SOM IKKE KU' KNALDES

Instruktør: PHILIPPE DE BROCA

Brocas nye film – som lider under en af de mest »fordanskede« titler, man længe har været udsat for – er en tilbagevendende efter nogle ørkesløse fusere til den venligt-ironiske, opfindsomme komedie, som han med held dyrkede i »Orlov i Rio«, »Hjerterkonge« og »Ta' fanden i halen«. Selvfølgelig er det ikke noget særlig åndsnærværende tidspunkt at komme med en agentfilmparodi, eftersom det faktisk er 10 år siden genren havde sin store tid; men Broca får noget ganske charmerende ud af beretningen om den helt uglamourøse skribent Merlins forhold til hans fiktive alter ego, agenten Bob Saint-Claire, som hans utallige knaldromaner handler om. Historien om den nussede forfatter, hans usympatiske forlægger og smukke naboerske, der vil lave sociologiske studier i hans triviallitteratur, veksler behændigt med fiktion-i-fiktion-beretningen om agenten, skurken og den skønne. Belmondo og Vittorio Caprioli er veloplagte i deres dobbeltroller og Jacqueline Bisset er underskøn i sin. (Le Magnifique – Frankrig/Italien 1973). P.S.

BUSTING – POLITIETS FARLIGSTE JOB

Instruktør: PETER HYAMS

To politidetektiver forsøger med alle midler at uskadeliggøre en tilsyneladende respektabel forretningsmand, der i virkeligheden tjener sine penge bl. a. på handel med narkotika. Gentagne gange hindres de to detektiver i opklaringsarbejdet af deres overordnede, omend det dog til slut lykkes de to politifolk at gribe forretningsmanden på fersk gerning. Han triumferer dog, hævder at han med sine forbindelser etc. vil få en mild straf og at hans forretning i øvrigt vil fortsætte uhindret. Iscenesættelsen modsiger imidlertid historiens pessimistiske morale, der lader de onde le sidst. Den debuterende Peter Hyams (der har en fortid ved TV) stræber mere efter effekter end efter sandsynlighed: det ses både i historiens persontegning og i skuespilpræstationerne, hvor specielt Elliott Gould og Robert Blake som de to politifolk udisciplineret klovner rundt, som var filmen en sort komedie samtidig med at de i øvrigt er utilladeligt naive, når de konstaterer korrupsion indenfor politikorpset. (Busting – USA 1973). P.C.

DET STORE INDIANER- GILDE

Instruktør: MARCO FERRERI

Marco Ferreri er en rund, rummelig og ret rabelaisk filminstruktør, der hyppigt får originale ideer, og som næsten lige så hyppigt får skabt film over dem. Hans forrige film hed »Det store ædegilde«. Derfor hedder denne her »Det store indianergilde«. Den er blevet til i rastløshed. Alt tyder på det. Der måtte simpelt hen ske noget, og når nu instruktøren har slået sig ned i Paris, og når de nu har gravet et kæmpehul der hvor halerne lå, og når der nu er så megen kritisk snak om den store hvide amerikanske erobrere, og når ydermere alle vennerne er med på ideen, hvorfor så ikke lave en Custer-historie i kostumer i Paris' p. t. Grand Canyon? Sitting Bull i forgrunden og silhuetten fra en gammel Clair-film i baggrunden. Der skulle da ligge en oplagt allegori?

Det skulle der. Der skulle ligge en satire og en groteske, der skulle ligge en tvetydig film om folkemordets mekanisme, men alt hvad der faktisk ligger er en klar allegori, nøjagtig så klar som en allegori ikke kan tillade sig at være det i vore dage, hvor virkeligheden har trængt sig på i en sådan grad, at den rene, utvetydige allegori må være henvisning til at overleve i politiske taler – hvis man kan kalde det at overleve.

Der er for mig at se intet andet i »Det store indianergilde«. Det militær-politiske magtspil omkring det systematiske folkemord på indianerne er kun skitse- ret, storfinsansens evige skurkerolle bliver i denne udgave blot en sløvende

repetition af kendte temaer (og derved mere af det onde end af det gode), billedet af borgerskabet ligner en sovjetisk satire, der blev kasseret på manuskriptstadiet, og billedet af etnografen som magthavernes sagkyndige skødehund er uden effekt i allegorien al den stund netop etnografen i vor tid går forrest i kampen for minoriteternes menneskerettigheder. Billedet af indianerne er efter film som »Cheyenne Autumn« og »Little Big Man« nærmest fornærmende.

Det er længe siden, jeg har set en film, der i den grad var spækket med betydningsløs dialog og med berømt-heder til at tolke den efter forgodtbefindende. Der er intet at gøre. Marco Ferreri var på hjemmebane i »Det store ædegilde«. Her leger han filminstruktør efter de forhåndenværende søms (= lokaliteter) princip og vil skue ud over den ganske verden fra bunden af en udgravning. Uffa! (Touche pas a la femme blanche – Frankrig/Italien 1973).

P.M.

MARILYN

Denne 11 år gamle hyldelse til Marilyn Monroe bærer præg af at være et hurtigt sammenflikket arbejde, der udelukkende er lavet for at lukrere på den dyrkelse af skuespillerinden, der satte ind umiddelbart efter hendes død. Men hverken dette eller en fad Rock Hudson, der er sat til at aflire en uinspireret og helt igennem overfladisk verbal hyldelse til Marilyn Monroe kan dog ødelægge indtrykket af Marilyn selv, som hun ses i klip fra 15 film produceret af 20th Century-Fox (der mangler klip fra skuespillerindens øvrige film, først og fremmest Wilders »Some Like It Hot« og Hustons »The Misfits«). Det er vel stadig et spørgsmål, om Marilyn Monroe ejede virkeligt talent som skuespillerinde, men hendes udstråling var fænomenal. Med tiden lærte hun i hvert fald at nå et godt stykke videre end til de mest elementære professionelle lader, og i hænderne på gode instruktører var hendes personality et følsomt vibrerende instrument, som det bl. a. ses i klippet fra Wilders »The Seven Year Itch« og i klip fra Hawks' »Gentlemen Prefer Blondes«; også i Joshue Logans »Bus Stop« er hun dårende skøn. Filmen slutter med et klip fra Marilyn Monroes aldrig færdiggjorte »Something's Got To Give«, en produktion, der var ved at give selv George Cukor dårlige nerver. (Marilyn – USA 1973). P.C.

MCQ RENSER UD

Instruktør: JOHN STURGES

Indtil for et par år siden var John Wayne den skuespiller, der havde box-office-rekorden. Men så kom Clint Eastwood. Og nu indspiller Eastwood-film flere penge end Wayne-film. Det er formodentlig i forsøget på at genvinde sin tabte position som publikumsfavorit, at John Wayne nu er steget ned af hesten

for at følge efter Eastwood over i det territorium, hvor pengene øjensynlig ligger i øjeblikket, nemlig over i politifilmgenren. McQ er i Waynes skikkelse naturligvis lidt tungere i det end Dirty Harry, men ellers følger den gamle trofast i den unges fodspor. McQ véd nemlig ligeså godt som Dirty Harry hvordan den udflippede ungdom og politiets egne sorte får skal behandles. Handlingsgangen er politifilmens efterhånden helt standardiserede sæt klicheer med uforstående overordnede, resignerede kvinder og patetisk ensomme politihelte. Sturges afvikler det hele meget dygtigt. Den obligatoriske biljagt er langt over middel. (McQ – USA 1973). P.S.

PEBERMØEN

Instruktør: JEAN-PIERRE BLANC

Et frastødende maniereret debutarbejde om en midaldrende forretningsmand (Philippe Noiret), som ved en fejltagelse kommer til at tilbringe sin sommerferie på et hotel ved Rivieraen, hvor han møder en yngre ugift kvinde (Annie Girardot). Deres bekendtskab udvikler sig med snegleagtig hastighed og til slut er de nået til at udveksle adresser. Omkring dette lidet fascinerende centrum har instruktøren placeret en række bizarre personer og krydret det hele med lidt halvmorbide, »sorte« indfald, som smager umiskendeligt af fattigmandsbuñuel – en smag man efterhånden er fortrolig med. Filmen fik Sølvbjørnen i Berlin 1972. (La vielle fille – Frankrig 1972). P.S.

PÅ MORDERJAGT

Instruktion: BURT LANCASTER, ROLAND KIBBIE

Burt Lancaster har tidligere forsøgt sig som instruktør, men hverken hans debut i denne funktion (»The Kentuckian«) eller den nye »The Midnight Man« over-

beviser om skuespillerens evner som iscenesætter, skønt den nye film underholder ganske pænt. Det underholdende ligger først og fremmest i selve historien, der med sin desillusionerede slutning ejer mindelser om »film noir«-genren. Burt Lancaster spiller selv hovedrollen som en tidligere politimand netop løsladt fra fængslet (for jalousimord på hustruens elsker) og nu ansat som vagtmand på et universitet i en amerikansk lilleby et sted i syden. Da en af de studerende myrdes, kaster Lancaster sig over opklaringsarbejdet. Historien er, som konventionen kræver det, utroligt indviklet, og mistanken skifter ofte i filmens forløb og er alligevel overraskende. Iscenesættelsen er imidlertid tung, og historiens elementer føjes ikke særlig godt sammen. Der savnes f. eks. en rimelig miljøschildring, og der savnes først og fremmest en fordybelse i personerne, af hvilke kun Susan Clarks probation officer reelt når ud over klichepræget. (The Midnight Man – USA 1974). P.C.

SILKEBLØD OG DEJLIG

Instruktør: SALVATORE SAMPERI

Den charmerende »Alle elsker Angela« blev både herhjemme og i Italien en uventet succes, og selvfølgelig måtte Laura Antonellis blide erotiske udstråling udnyttes i en hurtig follow-up. Fortsættelsen – der kun er en fortsættelse i kommerciel forstand – er langt mere lagt an på at pirre: kameraet kredser ustandselig om Laura Antonellis uimodsigeligt veldrejede attributer, og klimaks trækkes ud helt til de sidste minutter og bliver bl. a. derfor et groft antiklimaks for de nysgerrigt lystne, der snydes for at overvære et godt knald mellem Angela og hendes mindreårige tilbeder og i stedet må forsøge at bruge fantasien – på et tidspunkt, hvor den for længst er misbrugt og opbrugt. (Pecato Veniale – Italien 1973).

Bøger

DE PROFESSIONELLE

Under Peter Cowies redaktion har The Tantivy Press tegnet sig for en lang række udmærkede filmbøger i bekvemt format – både bogstaveligt (16×13,5 cm, nemme at håndtere) og i den forstand, at bøgerne i deres indhold har været ret upretentiøse og nemme at gå til. Det gælder også for de (foreløbig?) to bind med fællestitlen »The Hollywood Professionals«, hvori der redegøres for seks Hollywood-instruktørers karriere. Første bind omhandler Michael Curtiz, Raoul Walsh og Henry Hathaway. I andet bind drejer det sig om Henry King, Lewis Milestone og Sam Wood.

Opskriften er hver gang den samme. Først en løst karakteriserende gennemgang af nogle af de respektive instruktørers film, dernæst en ret fyldig filmografi (der fylder næsten lige så meget som filmgennemgangen). Kingsley Canham, der er ene-forfatter af første bind, nævner i sit forord, at bøgerne først og fremmest er tænkt som en guide til en række instruktører, der ellers har været undervurderet i film litteraturen. Som sådan fungerer bøgerne rigtig pænt. Det problematiske ved begge bind er, at kapitlerne er for korte til at give en fyldestgørende redegørelse for en eventuel tematik og for stilistiske særpræg – og for lange til at man egentlig kan undvære dette. Alene mængden af film (Curtiz angives f. eks. at have lavet 165

Susan Clark og Burt Lancaster i »The Midnight Man«, hvormed Lancaster prøver kræfter som instruktør.